

bevinden, die volgens de wet niet verplicht zijn tot ziekteverzekering. Dit had het gevolg, dat een poging van den „bond van reizende kooplieden”, om een ziekenfonds op te richten, is mislukt. Niettemin heeft de politie-president van Berlijn een aantal artsen uitgenoodigd om tegen een zeer gering honorarium de behandeling der leden van het brandweerziekenfonds op zich te nemen. Onder deze leden bevinden zich officieren en goeode ambtenaren. De „Vertrauenskommission” der artsenkamer heeft het strijdig verklaard met de vroegere schriftelijke verbindtenis der artsen, om op deze uitnoodiging in te gaan (*Münch. med. Wochenschr.*). Het is krenkend, dat een gezagspersoon op deze wijze probeert, of er geneeskundigen zijn, wien het zóó tegen gaat dat zij zich genoodzaakt zien, hun woord te breken. PINKHOF.

INGEZONDEN.

VERWIJDERING VAN EEN VISCHHAAK.

Naar aanleiding der beschrijving van het interessante geval, waargenomen door collega J. HEIJERMANS, betreffende „Een niet alledaagsch vreemd lichaam in het rectum” 1), komt het mij voor, dat het *doorknippen* van het door den vischhaak gepakte deel slijmvlies niet noodig en ook niet wenschelijk was.

Den vischhaak te beschouwen als een naald van „DE MOOI”, derhalve den haak eenvoudig door te steken, zou dunkt mij gemakkelijker en spoediger het beoogde doel hebben bereikt.

Reeds voordat de ingenieuze „DE MOOI” zijn naald had gevonden, heb ik dikwerf op de beschreven wijze vischhaken gemakkelijk weggenomen.

Utrecht, 27 Augustus 1906.

Dr. L. VAN LIER.

„MERKFÄHIGHEIT”.

Aan Dr. VAN DER TORREN.

Geachte Collega!

Naar aanleiding van uw studie in het vorig nummer zij het mij vergund het volgende in het midden te brengen.

In het algemeen geen groot voorstander zijnde van het vervangen, ter wille van onze taal, van geneeskundige vreemde uitdrukkingen door Nederlandsche, laten zich voor mij twee gevallen denken, waarin ik mij daartegen met kracht zou willen verzetten en wel, 1ste wanneer de vreemde uitdrukking kort en juist het daaraan ten grondslag liggende begrip weergeeft en niet dan ten koste van de korthed of door verwringing onzer taal een adaequate uitdrukking daarvoor in de plaats kan gesteld worden en 2de wanneer de plaatsvervangende Nederlandsche uitdrukking de spraakverwarring door den vreemden term veroorzaakt, nog komt vergrooten.

Het komt mij voor, dat de vervanging van het woord „Merkfähigkeit” door „inprentingsvermogen” voornamelijk aan het sub 2 genoemde euvel mank gaat. Ten einde dit aan te toonen, zie ik mij genoodzaakt, mij te be-

1) *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*, 25 Aug. 1906, blz. 617.

roepen op de kliniek. Wanneer wij nl. een patiënt op zijn „Merkfähigkeit” onderzoeken, dan verzoeken wij hem te luisteren naar een hem voorgesproken getal van verscheidene cijfers, een vreemd klinkend woord enz. en dit *onmiddellijk daarna* te reproduceeren.

Kan de patiënt dit niet of zeer gebrekkig, dan kan men zeggen, dat zijn „Merkfähigkeit” gestoord is. Kan hij het onmiddellijk daarna wel, doch binnen den bij benadering voor gezonden vastgestelden termijn niet meer, dan is zijn „Merkfähigkeit” intact, doch is zijn „geheugen” (of om in dezelfde aan de vermogenspsychologie ontleende terminologie te blijven, zijn „Behaltungsfähigkeit”) gestoord.

Zóó opgevat kan er slechts sprake van zijn, dat WERNICKE, door het invoeren van dit nieuwe woord, een geniale poging heeft gedaan, om aan het begrip „geheugen” een nieuwen factor te ontworstelen, het begrip „geheugen” nader te differentiëren. Zóó wordt ook inderdaad door velen het woord „Merkfähigkeit” opgevat.

Wanneer hieromtrent overeenstemming verkregen is, doet zich onmiddellijk de vraag voor, of niet WERNICKE zelf, door zijn omschrijving, aanleiding gegeven heeft tot spraakverwarring. Bij den normalen mensch immers is een groot verschil waar te nemen tusschen het opnemen van het geleerde met en zonder het te hulp roepen van den actieven wil. Alleen in het eerste geval kan men spreken van „inprenten”; in het tweede van „opnemen”. En inderdaad onderzoeken wij bij de „Merkfähigkeit” op het vermogen „iets op te nemen” en niet op het vermogen zich iets (door middel van den actieven wil) „in te prenten”. Het ware m. i. dan ook juister geweest, wanneer WERNICKE zich bij de omschrijving van zijn nieuwe uitdrukking meer gehouden had aan het woord zelf, door te zeggen: Merkfähigkeit ist die „Fähigkeit sich etwas zu merken”. Hoewel ook in deze omschrijving iets actiefs ligt opgesloten, drukt zij toch juister en zachter de bedoeling uit dan „sich etwas einzuprägen”.

Ik moet dus de vervanging door het Nederlandsche woord „inprentingsvermogen” ontraden: omdat dit, evenmin als de Duitsche omschrijving, beantwoordt aan het ten grondslag liggende psychologische begrip.

Wil men bepaald een Nederlandsche uitdrukking, dan zou ik meenen, dat het woord „opnemingsvermogen” meer nabij komt aan het door WERNICKE nieuw ingevoerde psychologische begrip.

Den Haag,
Augustus 1906.

Collegialiter,
F. J. SOESMAN.

CORRESPONDENTIE.

STERFTE AAN DIPHTHERIE EN SERUM-BEHANDELING.

Een noot bij mijn artikel in het vorig nummer, „De strijd tegen de vivisectie”, maakt melding van het jaarlijksch percentage van „genezen patiëntjes aan diphtherie” in het Emma-Kinderziekenhuis te Amsterdam. Deze getallen hebben echter betrekking op de *geopereerde* gevallen van diphtheritische stenose, waardoor de daling der sterfte na invoering der serum behandeling een nog grooter beteekenis krijgt.